

Mniší hora odolává ledovému sevření

Sílící mráz neovlivnil život zvířat v Zoo Brno nějak výrazně. U teplomilných druhů opět zkrátil dobu pobytu na čerstvém vzduchu. Žirafy nevycházejí vůbec, mohly by na zledovatěném sněhu uklouznout. V zamrzlé nádrži u bobrů musejí chovatelé dvakrát denně rozbít led, aby se bobři, kteří vplouvají do jezera norou přímo ze svého doupěte, mohli dostat na souš. Lachtani ještě před pár dny vesele skotačili ve venkovním bazénu, i když okolní terén byl pod sněhem a ledem. Pohyb jejich těl vzniku ledu bránil – jedné mrazivé noci však zamrzl i jejich bazén. Nyní tedy zůstávají lachtani celý den doma, to znamená ve vytápěné ubikaci s menší nádrží se slanou vodou. U některých zvířat, například u ibisů, mráz komplikuje napájení a krmení, misky s vodou či žrádlem zamrzají. Chovatelé proto krmí dvakrát denně a misky podkládají vyhřevným polštářem. Většina krmných míst se ale nachází v teplých stájích, venkovní napaječky jsou vybaveny vyhřívacím kabelem. Pokud jde o vydatnost krmných dávek, ta se většinou nemění. Jen koňovitým jsme poněkud zvýšili dávku energeticky vydatných granulí. U ostatních zvířat by byl vyšší přísun energie škodlivý či zbytečný, jako například u medvědů či kozorožců, kteří v zimě snižují metabolismus.

Zimní příkrmování zvířat žijících volně v přírodě, kterým sníh brání v přístupu k potravě, je ovšem namístě. Malá skupina plaché srnčí zvěře, která celoročně obývá 65hektarový areál zoo, se v těchto dech stahuje ke správním budovám. Tichý příchodí ji může spatřit, jak likviduje zrní na krmném místě pávů. Chovatelé proto začali srnkám přidávat seno a zeleninu.

Vzácný pár levhartů na chvíli opět spolu

Teplomilná zvířata žijí ve svých vytápěných ubikacích nezávisle na venkovních teplotách. Přibližně před dvěma týdny chovatel upozoroval u levhartice známky říje: zvýšenou měrou se otírala o předměty, lehala si na záda, měla mírně zduřelé genitálie. Samce a samici, žijící odděleně v sousedních ubikacích, se proto zoologové rozhodli spojit. Pár vzácných koček, dovezený zhruba před rokem ze Srí Lanky, se v pátek 13. ledna 2006 ve 12 hod. poprvé za svého brněnského pobytu setkal tváří v tvář. Mezi zaměstnanci zoo zavládlo vzrušení. Chovatel otevřel spojovací dveře mezi ubikacemi, východy do venkovního výběhu, kde leží sníh, zůstaly uzavřeny. První hodiny ve společném prostoru proběhly klidně. Zvířata se vzájemně okukovala i přátelsky „kočkovala“ bez známek nervozity či agrese. Ostatně už v Colombu žili samec Maga a samice Ruwani jistou dobu spolu. Přesto se mohlo stát cokoli, při páření samec používá i zuby, jak je u koček zvykem. Zranění či dokonce úhyn samice nejsou vyloučeny. I další dny byly klidné, při krmení byla zvířata oddělena, přece jen by se mohla strhnout rvačka. Oddělena byla zpočátku i v noci. Zda skutečně došlo k páření, bohužel nevíme, jedinou indicií byly stopy slin na krku samice. Víme ale, že samec není agresivní a že samici v době říje neublíží. Nyní jsou zvířata opět oddělena. Pokud Ruwani nezabřezla, může se tak stát příště. Další cyklus říje lze u ní předpokládat za šest týdnů. Samice je osmiletá a na Srí Lance už rodila. Samec je o tři roky mladší.

Na programu záchrany sysla se podílí i Zoo Brno

Na ústředním pracovišti Agentury ochrany přírody a krajiny v Praze 3 proběhla 18. ledna 2006 schůzka odborníků k programu záchrany sysla obecného. Návrh programu, podaný agenturou, právě schvaluje ministerstvo životního prostředí. Schůzky se účastnili zástupci agentury, chráněných krajinných oblastí a zoologických zahrad v Brně a Praze, které projevíly zájem účastnit se programu.

Ing. František Slavič ze Zoo Brno předestřel záměr založit chov syslů ve starém sadu v areálu zoo, kde bude udržován nízký travní porost pastvou ovcí a koz. Charakter biotopu

odpovídá nárokům sysla. V blízkosti se nachází polní letiště, kde se sysli dosud přirozeně vyskytují. Obě populace by bylo možné v budoucnu propojit. Mgr. Šárka Tlustá podotkla, že Zoo Brno již zhotovila dvě voliéry a čeká na přísun jedinců vhodných k založení chovu.

Pracovnice agentury Petra Nová informovala o předběžné domluvě o spolupráci se Zoo Plzeň. Tato zahrada chová sysly ve výbězích kopytníků, kde se množí a zimují přirozeným způsobem. Zvířata pocházejí z lokality Trhovka, odkud bylo v roce 2001 do zoo dovezeno 11 jedinců. Dnešní populace čítá přibližně 80 syslů, v budoucnu by mohla poskytovat zvířata pro repatriace či založení chovů v ostatních zoo.

Plzeňští spolupracují se zoo v polské Poznani, kam budou poskytovat část zvířat pro tamní repatriční program. Zoo Poznaň chová sysla obecného od roku 2004, zvířata získala ze Zoo Bern ve Švýcarsku a z odchytů v maďarské přírodě. Chovají je ve voliérách, jejichž plocha zaujímá přibližně 300 m², a úspěšně je množí. V roce 2005 provedli první výsadek 79 jedinců, v chovu jich zůstává asi sto. Nabízí se možnost další spolupráce a využití polských zkušeností. Existují též informace z univerzity ve Vídni, týkající se úspěšných chovů syslů ve voliérách, k dispozici je rakouská metodika.

Podle Nové proběhl v roce 2005 monitoring výskytu syslů na 34 místech České republiky. Potvrzen byl na 28 místech, z toho byly nově ověřeny lokality v okolí Velkých Pavlovic a Újezdu u Brna, kde sysli žijí ve vinicích a na zahrádkách. Celkový rozsah osídlení je však třeba v letošním roce ještě prozkoumat, stejně jako další údaje o možném výskytu syslů.

Všem evidovaným lokalitám byli přiděleni takzvaní garanti, kteří budou jednat s nájemci a vlastníky pozemků a spravovat je o úmyslech ochranářů. Význam garanta osvětluje příklad letiště Bezděčín, které je ohroženo výstavbou – provozovatel nevěděl o tom, že letištní plocha je zařazena mezi evropsky významné lokality. Tlustá a Slavič se stali guaranty tří lokalit: letiště Medlánky, okolí hotelu Atlantis v Rozdrojovicích a Černovické terasy.

Pavel Marhoul z agentury zdůraznil, že hlavním posláním programu je ochrana stávajících přirozených biotopů sysla, chovy v lidské péči mají být pojistkou pro případ, že v budoucnu počet zvířat v přírodě rapidně poklesne a nastane potřeba ustupující populace posílit repatriací. Při získávání jedinců k chovu Marhoul doporučuje vyhnout se zásahům do našich populací, navrhuje využít jedince ze Zoo Plzeň, případně zvířat z chovů v Polsku a Rakousku či z divokých populací na Slovensku. Na území našeho státu doporučuje odchytávat jedince jen na nevyhnutelně zanikajících lokalitách. Na schůzce však zazněl i protínázor, podle něhož se sysli dokážou snadno rozmnožit z několika málo zakladatelů v obrovskou kolonii.

E. Stuchlík